

Linux parancsok összefoglaló 3.

Linux felhasználó és csoport kezelés

A jegyzet helye:

http://ok.gdszeged.hu/pluginfile.php/35385/mod_resource/content/1/Linux%20parancsok%20%C3%B6sszefoglal%C3%B3%203.pdf

Megtanulni:

1.

http://ok.gdszeged.hu/pluginfile.php/29725/mod_resource/content/3/Linux%20felhaszn%C3%A1l%C3%B3%20%C3%A9s%20csoport%20kezel%C3%A9s.pdf

2.

http://ok.gdszeged.hu/pluginfile.php/33708/mod_resource/content/1/Linux%20felhaszn%C3%A1l%C3%B3%20%C3%A9s%20csoport%20kezel%C3%A9s%202.pdf

Továbbá a jegyzet végén új anyag a shell kezelés!

Fontos tudni mi az **useradd** és **adduser** parancs működés különbsége!

Tudni kell mindent a fenti jegyzetekből !!!!!!!

A fontos fájlok helye és felépítése, tartalma:

Felhasználók és GECOS adatok: /etc/passwd

Jelszavak és lejáratuk stb.: /etc/shadow

Csoportok adatai: /etc/groups

Sudoers jogosultságok: /etc/sudoers

Az OS-ben telepített parancsértelmezők: /etc/shells

Root felhasználó debian és ubuntu esetén

- A root felhasználó felhasználó létrehozása
- A sudoers felhasználó
- A sudoers felhasználó jog adásának módjai

A Sudoers csoporthoz adása

\$ usermod -aG sudo <felhasználónév>

A sudoers fájl szerkesztése

\$ visudo-f /etc/sudoers

A root jog szerzése irányuló parancsok

\$ sudo

\$ sudo su

Felhasználók azonosítása parancsok

\$ login

Bejelentkezés (távoli terminál)

\$ logout

Kijelentkezés (távoli terminál)

\$ who

Bejelentkezett felhasználók kiírása

\$ w

Nemes egyszerűséggel megmutatja, ki van belépve, és mit csinál

\$ whoami

Milyen néven is jelentkezünk be?

\$ users

Kiírja az rendszeren levő felhasználók nevét

Felhasználócsere

A felhasználót a superparanccsal cserélhetünk. Például mari felhasználóvá válhatunk

\$ su mari

Ha kötőjelet is használok, akkor a mari felhasználó teljes környezetét kapom:

\$ su-mari

Ehhez a művelethez persze tudni kell a mari felhasználó jelszavát, vagy rendszergazdaként kell végrehajtani.

A getent parancs

Információt szolgáltat egy olyan adatbázisból mint passwd, group.

\$ sudo getent passwd joska

joska:x:1001:1001:Nagy József,,,:/home/joska:/bin/bash

Ha a tanulók csoportról szeretnénk informálódni:

\$ sudo getent group tanulok

A chfn parancs

A gecos információk bekérhetők interaktív módon a következő paranccsal:

\$ sudo chfn <felhasználónév>

Felhasználók és csoportok hozzáadása kezelése 1.

Felhasználó hozzáadása interaktív *adduser* paranccsal

\$ sudo adduser <felhasználó név>

Felhasználó törlése

\$ sudo deluser <felhasználónév>

Felhasználói fiók ideiglenes zárolásához vagy feloldása:

\$sudo passwd-l felhasználónév

\$ sudo passwd-u felhasználónév

Csoport hozzáadása vagy törlése, kezelése

Személyre szabott csoport hozzáadása

\$ sudo addgroup <csoportnév>

Személyre szabott csoport törlése

\$ sudo delgroup <csoportnév>

Felhasználó csoporthoz adása:

\$ sudo adduser <felhasználónév> <csoportnév>

Felhasználók és csoportok hozzáadása kezelése 2.

Az **useradd** parancs

A useradd parancs minden Linuxos rendszer része. **Ezzel is felhasználókat tudunk felvenni, de nem interaktív ezért mindent kapcsolókkal kell megadnunk.**

Példa:

useradd -m -c "Teszt Katalin" -d /home/kati -g users-G info,human,rgazda-k /etc/skel-m -s /bin/bashkati

A useradd kapcsolói	
-c	megjegyzés
-d	home könyvtár
-g	elsődleges csoport
-G	másodlagos csoport vagy csoportok
-m	hozzuk létre a home könyvtárát
-s	milyen shellt kapjon
-u UID	mi legyen a uid-je
-k	honnan másoljuk alapértelmezett fájlokat

Felhasználó törlése

\$ sudo userdel <felhasználónév>

Töröljük a felhasználót és a könyvtára tartalmát:

\$ sudo userdel-r <felhasználó név>

Csoportok kezelése

A **groupadd** parancs

\$ sudo groupadd <csoportnév>

Példa: csoport felvétele Például a „human” nevű csoport felvétele

\$ sudo groupadd human

A **gpasswd** parancs

A **gpasswd** parancs a /etc/groupállomány adminisztrálására lett megalkotva.

A „kati” nevű felhasználó felvétele a „human” csoportba:

\$ sudo gpasswd -a kati human

A „kati” nevű felhasználó törlése a „human” csoportból:

\$ sudo gpasswd -d kati human

A **passwd** parancs

A **passwd** parancs a jelszó beállítására használható.

Saját jelszó csere

\$ passwd

A rendszergazda mások jelszavát is beállíthatja:

\$ sudo passwd <felhasználónév>

A felhasználó kizárása:

\$ sudo passwd -l janos

A felhasználó újból engedése:

\$ sudo passwd -u janos

Jelszó lejárat előtt hány nappal kapjon a felhasználó figyelmeztetést:

\$ sudo passwd -w 7 janos

A felhasználó 7 napig nem változtathatja meg a jelszót:

\$ sudo passwd -n 7 janos

Jelszóbeállítások lekérdezése:

\$ sudo passwd -S

\$ sudo passwd -S janos

A felhasználó jelszavának azonnali „lejáratása”:

\$ sudo passwd -e janos

Adott felhasználó jelszavának törlése (Nem kell jelszó a bejelentkezéshez):

\$ sudo passwd -d janos

Felhasználók és csoportok módosítása

A **usermod** parancs

Teljesnév beállítása:

\$ sudo usermod -c "Nagy János" janos

A régi és új felhasználónév megadása

\$ sudo usermod -l <új felhasználónév> <régi felhasználónév>

Home könyvtár nem neveződik át!

A régi és új felhasználónév megadása, továbbá a home könyvtár lekötése is egyben.

\$ sudo usermod -l <új felhasználónév> -m -d /home/új_felhasználónév <régi felhasználónév>

Az átnevezett felhasználó régi csoportjának átnevezése az újra.

\$ sudo groupmod -n új_felhasználónév <régi felhasználó név>

A mari felhasználó felvétele a human csoportba:

\$ sudo usermod -a -G human mari

A -a hatására hozzáfűzés történik, vagyis a többi csoport megmarad. Ha elhagyjuk az -a kapcsolót, akkor a többi csoport törlődik.

Több csoport hozzáadása

\$ sudo usermod -G human,gazdasag,tanulok mari

Alap csoport beállítása:

\$ sudo usermod -g infomari

A joska felhasználó kitiltása:

\$ sudo usermod -L joska

Felhasználó engedése:

\$ sudo usermod -U mari

A chage parancs

A chageparancs segítségével szabályozhatjuk egy-egy felhasználónak mikor jár le a jelszava.

A joskafelhasználónak mikor jár le a jelszava?

chage-l joska

A kapcsolókat a jegyzetből kérem megtanulni!!!

A chpasswd parancs

A chpasswd parancs beolvassa a felhasználónév és jelszó párok listáját a szokásos bemenetből, és ezeket az információkat használja a meglévő felhasználók csoportjának frissítésére

A működést a jegyzetből kérem megtanulni!!!

A parancsértelmező kezelése

A chsh parancs

A felhasználó alapértelmezett parancsértelmezőjét változtathatjuk meg

Az alapértelmezett parancsértelmezőket jeleníti meg

\$ cat /etc/shells

Aktuális parancs értelmező kiírása

\$ printenv SHELL

vagy

\$ echo \$SHELL

A telepített Shell-ek listázása

cat /etc/shells

```
root@server:~# printenv SHELL
/bin/bash
root@server:~# echo $SHELL
/bin/bash
root@server:~# cat /etc/shells
# /etc/shells: valid login shells
/bin/sh
/bin/bash
/bin/rbash
/bin/dash
/usr/bin/tmux
/usr/bin/screen
/usr/bin/fish
root@server:~#
```

A parancs értelmező megváltoztatása

\$ sudo chsh -s <parancs értelmező elérési úttal> <felhasználónév>

példa: **\$ sudo chsh -s /usr/bin/fish root** (feltételezzük, hogy kért „fish” shell telepítve van)

```
root@server:~# chsh -s /usr/bin/fish root
```

Következő bejelentkezéskor aktualizálódik:

```
tibi@server:~$ su root
Jelszó:
Welcome to fish, the friendly interactive shell
root@server /h/tibi# cd ~
root@server ~# printenv SHELL
/usr/bin/fish
```